

Sygn. akt I UK 172/15

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania A. Spółki jawnej w B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Białymstoku
z udziałem zainteresowanych: A. G. i K. W. o ustalenie obowiązku ubezpieczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 listopada 2015 r.,
skargi kasacyjnej A. Spółki jawnej w B. od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Białymstoku
z dnia 26 listopada 2014 r., sygn. akt III AUa 900/14,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego
kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 26 listopada 2014 r., po rozpoznaniu sprawy z odwołania A. Spółki jawnej w B. (dalej jako „odwołująca się”) przy udziale zainteresowanych A. G. i K. W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Białymstoku o ustalenie obowiązku ubezpieczenia, na skutek apelacji odwołującej się od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 11 lutego 2014 r. (mocą którego oddalono odwołanie od decyzji organu rentowego z 22 marca 2013 r. stwierdzającej, że odwołująca się za okres od kwietnia 2009 r. do czerwca 2009 r. i od września 2009 r. do czerwca 2010 r.

jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umowy zlecenia zawartej między K. W. i Agencją Handlową, której właścicielem jest A. G. oraz ustalono podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia), oddalił apelację i zasądził od odwołującej się na rzecz organu rentowego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku odwołująca się zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.; dalej jako „ustawa systemowa”) w związku z art. 4 ust. 2 lit. a, art. 17 ust. 1, art. 18 ust. 1, art. 18 ust. 1a tej ustawy oraz w związku z art. 3, art. 22 i art. 29 k.p.; 2) art. 18 ust. 1 w związku z art. 18 ust. 1a, art. 4 pkt 9 oraz art. 21 ustawy systemowej w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe; 3) art. 17 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 2 lit. a w związku z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej; 4) art. 17 ust. 1 w związku z art. 17 ust. 2 tej ustawy; 5) art. 78, 80, 84, 87, art. 87¹ k.p.; 6) art. 85 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 581 ze zm.).

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i wydanie orzeczenia co do istoty sprawy przez uwzględnienie odwołania. Ponadto skarżąca wniosła o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zasądzenia kosztów postępowania za wszystkie instancje oraz przed Sądem Najwyższym, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych lub zgodnie ze złożonym spisem kosztów.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono występowaniem wymagających rozważenia istotnych zagadnień prawnych, a mianowicie: 1) czy wyinterpretowanie pojęcia płatnika możliwe jest na podstawie regulacji prawnej (art. 8 ust. 2a ustawy systemowej), która w ogóle nie odnosi się do pojęcia płatnika, z pominięciem zasad techniki prawodawczej; 2) czy płatnikiem

w rozumieniu ustawy systemowej (art. 4 pkt 2 lit. 2 i art. 18 ust. 1a) może być podmiot, który z uwagi na brak wężła obligacyjnego nie ma obowiązku wypłaty wynagrodzenia, o którym mowa w art. 22 k.p., przy przyjęciu, że określenie pracodawcy na gruncie ustawy systemowej należy pojmować w znaczeniu, jakie nadaje mu art. 3 k.p. oraz czy wystarczającą cechą autoryzującą stronę podmiotową stosunku pracy jest świadczenie pracy na rzecz danego podmiotu, z pominięciem istnienia zasadniczego obowiązku tego podmiotu (pracodawcy) jakim jest wypłata wynagrodzenia i woli stron co do warunków wykonywania danych świadczeń uzewnętrzniionych w treści umowy o pracę (art. 29 k.p.); 3) czy pojęcie płatnika składek na gruncie ustawy systemowej może być interpretowane z pominięciem definicji przychodu, która to kwalifikuje przychód - jako przychód w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1996 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągnany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, tj. fizycznie przez niego wypłacony (§ 1 powołanego wyżej rozporządzenia, art. 4 pkt 2a, art. 18 ust. 1, art. 18 ust. 1a ustawy systemowej) oraz z pominięciem obowiązków płatnika, określonych w art. 17 ust. 1 i 2 ustawy systemowej; 4) czy zleceniodawca, który zawarł umowę zlecenia z pracownikiem swojego kontrahenta w warunkach art. 8 ust. 2a *in fine* ustawy systemowej, zwolniony jest z wszelkich zobowiązań płatnika wynikających z ustawy systemowej, w tym obowiązków zgłoszeniowych, rejestracyjnych i finansowych (opłacanie składek) w związku z przyjęciem, że płatnikiem składek (a zatem podmiotem, na którym ciążyą wymienione obowiązki) w sytuacji opisanej w art. 8 ust. 2a *in fine* ustawy systemowej jest pracodawca, z którym zleceniobiorca pozostaje w stosunku pracy; 5) czy pracodawca, wykonując nałożony na niego orzeczeniem sądowym obowiązek wynikający z przyjętej wykładni art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, nie narusza obowiązku wypłaty wynagrodzenia ustalonego w umowie o pracę (art. 78, 80, 84 k.p.), w przypadku gdy uwzględni wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia zawartej z podmiotem trzecim w podstawie wymiaru składek, a wysokość należnych składek, w części którą pokrywa ubezpieczony (pracownik), a zatem w części którą pracodawca może potrącić z wynagrodzenia pracownika (tak uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09) spowoduje, że kwota netto wynagrodzenia (tzw. do wypłaty) będzie niższa niż ustalona w umowie o

pracę z pracownikiem; czy składki z tytułu ubezpieczeń społecznych mogą być rozliczane w trybie potrącenia, z naruszeniem art. 87 i art. 87¹ k.p.

Skarżąca zaprezentowała poglądy doktryny i własną argumentację kontestującą stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09 oraz w wyrokach tego Sądu z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, z dnia 11 maja 2012 r., I UK 5/12, z dnia 13 lutego 2014 r., I UK 323/13 oraz z dnia 18 marca 2014 r., II UK 449/13.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania, a w przypadku jej przyjęcia - o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie od odwołującej się na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że sformułowane przez skarżącą zagadnienia prawne nie spełniają wymienionych wyżej kryteriów, gdyż były wielokrotnie i jednolicie rozstrzygane przez Sąd Najwyższy, co jasno wynika już tylko z przywołanych w skardze licznych judykatów (taki sam pogląd został wyrażony również w kolejnych wyrokach, np. z dnia 6 lutego 2014 r., II UK 279/13; z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13; z dnia 6 maja 2014 r., II UK 442/13; z dnia 23 maja 2014 r., II UK 445/13; z dnia 4 czerwca 2014 r., II UK 447/13; z dnia 4 czerwca 2014 r., II UK 482/13). Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że skarżąca w istocie

kwestionuje przyjętą przez Sąd Najwyższy wykładnię przepisów odnoszących się do pojęcia pracodawcy i płatnika składek na gruncie uregulowań ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i zmierza do jej zmiany, prezentując w tym zakresie argumentację podważającą - w jej ocenie - trafność dotychczasowej linii orzeczniczej tego Sądu. Taka okoliczność nie uzasadnia jednak przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w sytuacji, gdy wykładnia przepisów, na tle których konstruowane są przedstawione zagadnienia prawne, jest utrwalona w orzecznictwie Sądu Najwyższego i nie występują w tym zakresie jakiegokolwiek rozbieżności.

Natomiast podnoszone przez skarżącą kwestie związane z obowiązkami spoczywającymi na płatniku składek oraz łączące się z wątpliwościami formułowanymi na tle powołanych przez niego przepisów Kodeksu pracy, stanowią w istocie abstrakcyjny element argumentacji mającej uzasadniać zmianę stanowiska prezentowanego dotychczas w orzecznictwie Sądu Najwyższego odnośnie do interpretacji pojęcia pracodawcy i płatnika składek na gruncie przepisów ustawy systemowej, wykraczając nie tylko poza przedmiot sprawy, w której wniesiona została skarga kasacyjna, ale również poza stan faktyczny stanowiący podstawę zaskarżonego nią rozstrzygnięcia.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia wskazanych w skardze kasacyjnej przesłanek przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.